

Zato še enkrat kličem: Ne pometujte od dobrih plemen vlačenc!

Jančar.

Domače stvari.

Hasek divjih golobov. Pastor Snell piše v časniku „Maja“ prav zanimive stvari o hasku divjih golobov. Imenovani gospod se je po mnogoletnem opazovanju prepričal, da divji golobi posebno glotno (plevelno, dračno) seme in tudi mrčese, črve, polže (z hišami in brez hiš), gosnice, močne črve in mnogovrstna jajca in mešiče pozobljejo. Tako je Snell izračunal, da eden golob vsako leto poprek 799.510 glotnega semena, posebno grašičnega in naj manje 15.000 polžev pobere in požere. Prakt. Land.

Pomoček proti žižku (štusu, žitnemu črvu). Neki trgovec da na podstrešje, kder je imel mnogo žita, ovčjih kož z volno nametati, čez nekoliko dni so bile kože polne žižkov, na to da odstraniti te kože, in dene druge na njih mesto, drugi den so spet te bile polne žižkov, odstrani; spet te, in dene druge in tako naprej in na ta način polovi vse žižke.

Kako dolgo naj zizajo naše domače živali? Zrebe naj ziza 15—18 tednov, osliček 16 tednov, jagne 16—18 tednov, tele 10—12 tednov, prase 7—8 tednov, kozica 8 tednov. Prakt. Landw.

Koliko vaga naše zrnje?

1 vagan zimske pšenice vaga	78 do 79 funtov,
1 „ jare	80 — 86 „
1 „ zimske rži	73 — 85 „
1 „ jare	65 — 75 „
1 „ ječmena	65 — 78 „
1 „ ovsa	45 — 65 „
1 „ prosa	68 — 81 „
1 „ turšice (kuruze)	74 — 85 „

Ose. Nikdo ne ljubi te drobne živalice in sicer s prostega vzroka, ker si jo nekoristni mrčes in za zlo nevarno misli. Vendar kolikor zloglasna je osa, moramo vendar, ako hočemo pravični biti, njene velike zasluge, ki jih posebno z ozirom na človeka ima, povdarjati. Osa je od natore nalogo dobila, človeka onih muh, katerih pik je dostikrat smrten, osvoboditi. K temu se poslužuje osa svojega žela. Ako mrtva žival pod milim nebom obleži, mrha začne gnjiti in kmalo gomezi komaj vidnih belih črvičev, ki so jih raznotere muhe v muho zalegle. Za ose so ti črviči prava slaščica, preženejo muhe in oprostijo mrhovino nevarnih strupov. Kakor hitro se osa na mrhovino spusti, odletijo vse muhe, kakor hitro le mogoče. Zavolj teh zaslug bi se morale ose po pravici varovati. Ose se čudno hitro množijo, pa naj manjši mraz jih pomori na mah. Proti človeku se poslužuje žela le redko krat, ako jih ne dražiš.

Dopisi.

§. *Ptuj.* Postava o zastopu okrajnem je osnovana, kakor je znano, na načelu ali vodilni misli zastopanja ali zagovarjanja pravic izvirajočih iz premoženja po davkih izkazane, t. j. zastopanja zajmov (Interessenvertretung).

Kako so pa tožbe imenovane postave opravičene in kako grozna nejednakost pravic je po ti postavi vstvarjena naj kaže tale izgled.

Ptujski okraj šteje 45.000 prebivavcev, ki so porazdeljeni v jedno mesto (Ptuj), jeden trg (Gora) in v 76 kmečkih srenj ter voli v štirih skupinah 40 zastopnikov v okrajno zastopništvo.

Ves predpisan iznesek neposrednega davka brez vojne priplače v Ptujskem okraju je iznašal l. 1866 nekoliko čez 100.000 goldinarjev. — Od tega plačuje:

I. skupina velikih posestnikov, ki šteje 57 udov	9052 gold.
II. skupina velikih obrtnikov, ki šteje 32 udov	3862 gold.
III. skupina, mesto in trg	7506 gold.
IV. skupina kmečkih srenj	80000 gold.

kterih skupin ima vsaka jednako število namreč 10 zastopnikov voliti. Akoravno pa potem takem prve tri skupine vkup komaj le četerti del, kmečke srenje pa druge tri dele davkov plačujejo, volijo vendar v okrajno zastopništvo 30 zastopnikov, ali če 32 plačevavcev davka II. skupine z 3862 gold. davka si ravno toliko zastopnikov voli kolikor 40000 prebivavcev v kmečkih srenjah z 80000 gold. davka, tako je pač vsakemu jasna „modrost in pravičnost“ štajerskega deželnega zbora, ki je to postavo napravil. —

Pa vsaj vemo, da je tem gospodom le šlo za to, kako bi se na škodo narodnega življa ponemčenim mestjanom vkljub njihove ogromne manjšine pripravila premoč čez kmečke prebivavce, slasti ker je naravno, da se prve tri skupine večidel iz glavnega mesta v okraju dopolnujejo.

Vendar pa še nezadovoljni s temi prednostmi vidimo kako se ti mestni prebivavci sem pa tam še tudi v volitve kmečkih srenj vtikajo, se jim za varhe in vodnike vrivajo in jih strahujejo. Glej Maribor, Slov. Bistrica, Brežce i. t. d.

Pri nas je ta lep posel na se vzela neka združba, kateri gosp. dr. Franc Strafella načeluje, in ki je brez vsega obzira prostim kmečkim volivcem volivne listike po bričih in pisarničnih strežajih dala vzeti in jim druge vsiliti.

In tako se je napravila izvolitev, ki se s pravo voljo volivcev čisto nič ne zлага ter se je zgodilo, da v našem okrajnem zastopništvu sedi iz samega Ptujskega mesta 25 zastopnikov med tem, ko je narodna stranka iz zastopništva popolnoma izrinjena.

Da od tega okrajnega zastopništva, ki bi se prav za prav le zastopništvo Ptujskega mesta imenovati imelo, mi nimamo dosti kaj pričakovati — je očevidno.

Ljutomer, 14. apr. — Včera je bila pri nas vroča bitva. Volili smo si namreč odbornike v okrajno zastopništvo in ker so se nasprotniki naši hoteli maščevati za 21. januar, nismo sprva imeli dosti upanja zmagati, stali smo si namreč 10 proti 20. Možički nasprotni so si bili zmage že tako gotovi, da so nas že po redu zasmehovali. Ali znana vojskovodjeva spretnost je nadomestila 7 mož razcepivša nasprotno stranko in Sadova je bila za nje napravljena. Zmagali smo. Gosp. dr. Ploj je predsednik. Tudi gosp. fajmešter dr. Klemčič je v odboru. Živili Slovenci!

Iz gornje Loznice blizo slov. Bistrice. Dragi „Slovenski Gospodar“! Spet ti pišem nekoliko vrstic iz našega kraja in zdaj o naj imenitnejšem zrnju, t. j. o pšenici in o zrnju sploh. V naših srednjih Pohorskih krajih si mali kmet lahko za 25—50 fl., vekši pa za 100—200 goldinarjev vsako leto pšenice pridela. Marsikteri kmet jo vendar prej poženje ko je celo dozorela; dobi zatoraj slabo zrnje in ga težko ali celo po slabi ceni prodava. Nekteri zlagajo mokro v kozolec ali ostrve, takim se pšenica mnogokrat začne cimiti ali strohni s slamo vred. Tako se ne sme delati! — Nekteri sejejo zlo slabo zrnje, zato je pa tudi na taki njivi več videti dračja, kot pšenice; taka pšenica se skoraj ne more celo izčistiti in da ostudno in nezdravo moko. Posebno bi zato vsaki moral na to gledati, da se seje dobro dozorejeno in čisto zrnje, in če bi pri vsem tem še vendar dračje med njim rastlo, ga mora o pravem času izpleti, stroški se mu gotovo vsikdar povrnejo. Pšenica bi se morala sejati v ilovnato težko zemljo, v ti naj bolj obrodi in stari pregovor že pravi: „Pšenico sejaj v blato, bo dala zlato.“ —

Kmeti kateri imate mnogo zrnja ne pozabite, da ga večkrat dobro z vejačo (Windmühle) prevetrite. Zrnje pa, katero si v škrinjah ali sodih hranujete, bi morali posebno prej dobro izčistiti; kake kaplje petroleja med zrnje spustiti ali v škrinjo malo borovega lesa nadevati. Kteri tako stori se nima bati, da bi mu žitni molji v zrnje došli.

Kteri hoče svoje zrnje dobro ohraniti in dobro prodati ali dobre moke iz njega dobiti mora ga dobro snažiti, kteri pa to storiti noče, ne sme pričakovati ne dobre cene, ne lepe okusne moke. Mlinar pri vsem svojem trudu iz slabega nečistega zrnja ne more lepe in okusne moke napraviti, kdor toraj slabo, nesnažno zrnje v mlin pripelje, ne sme kriviti mlinarja, ampak samega sebe, če je slab neokusen kruh.

Lovro Stepišnik,
posestnik in mlinar v gornji Loznici.

Novičar iz domačih in ptujih krajev.

— Slovanski narod ima res žalostno osodo, ki mu naj bistrejše glave, naj blagejša srca jemlje ravno takrat, ko jih bramba pravic njegovih naj težje pogreša. Vzela je nam sopot nemila smrt takega junaškega branitelja naših pravic. Julius žl. Delpiny, lastnik na Dunaju izhajajočega federalističnega lista „Zukunft“ je vmrl 17. aprila po dolgi bolezni v 38. letu starosti. Rajni je bil bistra glava, blago sree in neutrudljivo delaven na polju časnikarstva brančnega pravice slovanske. „Ost und West“, „Politik“, „Narodni Listy“ in zadnji čas njegov časnik „Zukunft“ hranujejo v svojih predalih dela njegovega bistrega uma in spretnega peresa.

Leta 1863 za Schmerlingovega posilstva je tudi njega zadela težka osoda, ki takrat pod krinko kulturino preganjala federalistične časnikarje, bil je namreč zavolj te svoje delavnosti obsojen v ječo, kar mu je zdravje podkopalo tako, da se od te dobe ni več krepkega čutil, in tako je padel tudi on ko žrtva svojega prepričanja v prezgodnji grob. Večen spominj tedaj manom mučenikovim za resnico in pravico.

— Ruska vlada je prodala svoje severo-amerikanske dežele vladi severo-amerikanskih zveznih držav za 7 milijonov dolarjev, ktera cena prodanim deželam ni primerna. Iz tega sklepajo, da so še kake druge obljube s to prodajo v zvezi, ki se morda vzhodnega pitanja tičejo.

— V broju 60. „Moskve“ beremo: „Slovanskemu oddelku prihodnje ruske etnografske izložbe prispeli so zadnji čas sledeči predmeti: Črnogorski knez Nikola je poslal bogato, praznično obleko možko, kakoršna se nosi v Črnogori, vdova knezinja Darinka je poslala dva ženska kostima (obleki) prazničen in vsakdanj; cetinski arhimandrit Nik. Dučić dva bokelska kostima. Po pripomoči g. Rajevskega dospele so tudi graničarske obleke. Razun tega iz Ljubljane, Zagreba, Prage i. t. d.“ — Tudi iz Koroške je poslal Matija Majer, župnik, obleki Ziljana in Ziljanke. — Žal nam je, da ne moremo svojim bravcem na tanko povedati, kaj je kdo poslal iz Ljubljane.

— 3. maja bode došla cesarska Ruska rodovina z veliko slovesnostjo v Moskvo k razstavi.

— V Belgradu se je 21. aprila praznovala obletnica podignjenja Srbov proti Turkom leta 1815. Zvečer so kneza Mihaela počastili z veliko baklado.

— Srbski knez Mibael je podaril bašu Belgraške trdnjave 40000 pijastrov in turškim trdnjavskim vojakom mesečno plačilo.

— Kakor se kaže je med Francozom in Prusom vojska gotova; druge vlade si prizadevajo, kar jim je mogoče, da bi se prepri poravnal ali, kakor se vidi, brez vspeha. Napoleon in Bismark se zlo na vojsko pripravljata in prijatelje iščeta. Na katero stran se naša Avstrija nagne, se še ne ve.

— (Francozi o Nemcih.) Pariški časnik „France“ o Nemcih takole piše: Zdaj ko je nemška zveza razdrta, je dobila vsaka država svojo svobodo in samoupravo nazaj. Ta resnica je jasna kot beli dan ali nekteri nimajo razuma za njo, ker nemškim pisateljem in državnikom posebno dve reči um slepite in te ste častilakomnost in ošabnost.

— Telegram iz Newjork-a pravi, da so meksikanski liberalci že vzeli mesto Pueblo, ktero edino so še zdaj cesarski imeli in da je general liberalcev vse vjete častnike (oficire) ob glave djal. Po takih glasih se zlo skrbi za cesarja Maksa, o katerem se celo nič ne čuje.

— Državni zbor je 20. maja sklican.

— Ogersko kronanje je odloženo na 26. maja.

— Na mesto dosedajnega cesarskega namestnika na Kranjskem, barona Bacha, ki je prestavljen v Trst, pride za deželnega predsednika gospod Sigmund Konrad žl. Eybisfeld. Upamo, da bode novi deželni poglavar narodu pravičen. Vsaj smo iz čisto zanesljivega vira čuli, da se je že v mladosti marljivo učil slovenskega in tudi českega jezika. Učitelj bil mu je znani slovníčar Murko.

— Kakor se čuje, bo prof. Klun res svojo službo izgubil, ker je prijel poslanstvo v Ljubljani. To bi bil liberalizem nemški!

— Na Dunaju bo začel izhajati mesca maja novi političen časnik: „Slavjanska Zarja.“ Došel bo vsakih 14 dni enkrat in veljal 6 gold. na leto; zastopal bo slovanske interese v Avstriji.

— Centralna vojaška komisija na Dunaju je statistično sestavila, da smo pri vojski leta 1866 sledeča števila vojakov izgubili. Mrtvi so: 3 generali, 29 štabskih in 392 viših častnikov (oficirjev) in 36,472 drugih vojakov; ranjenih je bilo 10 generalov, 53 štabskih in 1084 viših častnikov in 40,739 drugih vojakov.

— V vseh Avstrijskih denarnih kovnicah se je leta 1866 izkovalo srebernega denarja 6.456,558 fl. 50 kr., mednega (kufernega) 27,187 fl., tedaj skupaj 6.483,746 fl. 50 kr.; zvun tega se še je izkovalo 550,837 tako imenovanih levantinskih tolarjev (stara kovanje s podobo Marije Terezije po 2 fl. v srebru) in 8463 četverovrstnih in 887,596 prostih cesarskih zlatov.

— Vlada je sklenila z družbo južne železnice 13. aprila pogodbo, vsled ktere družba ni le dobila veliko pravic, ampak se tudi odvezala marsiktere dolžnosti. Med drugim jej ne bode treba napravljati železnice med Ptujem in Mariborom.

Res očetovska skrb; toda ne za našo deželo, ampak za ptuje društvo!

— Kataster na Kranjskem se bode pregledal in zemljiščini pridelki na novo cenili.

— Iz Celovca došlo nam žalostno oznanilo, da mora „Slovenec“, hrabri in nevstrašljivi zagovornik naših pravic, začasno nehati. Ni bilo našim nasprotnikom dovolj, da mu grozi cela gruča tiskarnih pravd; s sredstvi, katerih sicer do zdaj še nihče ni očitno izrekel, ktere si pa lahko misliti moremo, izneverili so „Slovenca“ dosedanjega tiskarja njegovega, kteri je lastniku naznanil, da hoče tisek k večemu še do 1. maja oskrbovati. Dasiravno po takem ravnanju „Slovenec“ glas za nekoliko časa vtihne, smo si svesti, da ga v kratkem — na sramoto nasprotnikov — zopet slišimo še krepkejšega in čvrstejšega. Bog daj!

— Maribor. Mnogim naših čitateljev morda še ni znano, da tukaj biva vrli podobar in kamnorezec Franc Teichmeister, rojen Slovenec in rodoljub. Dozdaj so se dopadle posebno podobe ss. Cirila i Metoda in oprsje Slomšekovo iz mavca vlite. Znan pa je tudi že v širjih krogih tako, da je celo v Gradec Necerov spominek delal. Ima pa tudi lepe nagrobne kamne na prodaj in se lahko v tel in tudi v drugih podobah za cerkev in dom z dobro vestjo vsem priporoča.

— V nedeljo 5. t. m. bode v Mariborski čitavnici beseda, pri kateri se bo tudi igrala Vilher-jeva šaloigra „Filosof.“

— Ruski cesar je poslal grško-orientalski crkvi v Zagrebu crkvene obleke, ktere so više od 35000 fl. vredne, in jugoslovanski akademiji dve škrinji polni dragih knjig.

— (Dobra letina.) Neki star in skušen lovec pravi, da je letos trikrat več klunjačev (šnefov), ko jih je druga leta bilo navadno, in trdi, da je to dobro znamenje, kajti ga skušnje učijo, da je vsikdar dobra letina bila, kedar je bilo mnogo klunjačev; posebno je vsikdar priraslo mnogo zruja in dobrega vina. — Bog daj, da bi ta človek bil pravi prorok, saj nam je dobre letine sila potrebno.

Kratkočasnice.

Graščel v škornjah. Dijaka prestopita šolsko postavo, obtožena dobila od učitelja kazni, da si morata kroglega graška v škornje nasuti in obuta edno uro daleko potovati. Drugi den se podasta na pot in ko kratek čas gresta, se vidi, da eden čisto lahko gre, drugi pa plantati začenja in se začne proti svojemu tovaršu tožiti, da ga že tako zlo noge bolijo, da skorej več stopati ne more. Prvi mu na to reče, da on čisto lahko gre; praša ga zato drugi: „Ali ti nemaš kroglega graška v škornjah, kakor je nama zapovedano?“ — „O, da!“ reče prvi. „Kako pa je tedaj to, da tebe grašek ne tišči?“ „O! to je celo jasno“, mu odgovori prvi, „jaz sem grašek prav dobro skuhal, predno sem ga v škornje nasul.“

Rešenje uganjke v šestem listu:

Mlinarji imajo bele klobuke, da se z njimi pokrivajo.

Tržna cena

28. aprila 1867.

	V Mariboru		V Ptuju	
	fl. k.	fl. k.	fl. k.	fl. k.
Pšenice vagan (drevenka)	6	620	5	20
Rži	4	65	4	70
Ječmena	—	4	—	—
Ovsa	1	85	2	80
Turšice (kuruze) vagan	3	65	3	80
Ajde	3	30	3	60
Prosa	2	90	3	—
Krompirja	1	66	2	50
Govedine funt	—	21	—	22
Teletine	—	24	—	22
Svinjetine črsteve funt	—	24	—	24
Drv 30" trdih seženj (Klafter)	—	—	6	90
" 18"	4	—	—	—
" 30" mehkih "	—	5	—	80
" 18"	2	50	—	—
Oglenja iz trdega lesa vagan	—	50	—	50
" " mekega "	—	40	—	40
Sena cent	1	40	—	90
Slame cent v šopah	1	10	—	60
" " za steljo	—	90	—	50
Slanine (špeha) cent	—	44	—	—
Jajec, osem za	—	10	—	—

Ažijo srebra 130.—.

Narodno drž. posojilo 68.—.